

Ustanavljanje poslovnih združenj

VPRAŠANJE: Zakon o združevanju v gospodarstvu, ki ga je zvezna ljudska skupščina sprejela na decembrskem zasedanju, omogoča združevanje podjetij v poslovna združenja. S kakšnim smotrom se lahko ustanavljajo poslovna združenja in kakšen je pri tem postopek.

ODGOVOR: Poslovna združenja so nova oblika združevanja podjetij, ki jo določa zakon o združevanju v gospodarstvu. Podjetja lahko ustanavljajo poslovna združenja zaradi skupnega opravljanja proizvodno tehničnih poslov (koprodukcija, kooperacija v proizvodnji in pod.), nato komercialnih poslov (nakup surovin, prodaja blaga, izvoz in uvoz blaga in pod.) ali pa zaradi skupnega opravljanja določenih gospodarskih uslug (turistične usluge, odprema in prevoz blaga in pod.). Poslovno združenje je mogoče ustanoviti tudi zaradi skupnega opravljanja več raznih gospodarskih dejavnosti (koprodukcija, skupni nakup, skupni izvoz itd.). V isto poslovno združenje se lahko združijo podjetja raznih gospodarskih dejavnosti in vej (industrije, prometa, trgovine itd.).

V postopku ustanavljanja poslovnega združenja razlikujemo tri faze.

Sklenitev pogodbe

Prva faza obsega sklenitev pogodbe o ustanovitvi poslovnega združenja. Preden se lotijo sklenitve pogodbe, tečejo med zainteresiranimi podjetji preliminarna pogajanja, pri čemer izdelajo skupni osnutek pogodbe o ustanovitvi združenja. Pogajanja vodijo direktorji podjetij na podlagi pooblastil in smernic delavskih svetov in upravnih odborov svojih podjetij. Pri izdelavi osnutka pogodbe je treba posvetiti posebno pozornost temu, da se s pogodbo določijo: zadeve, ki jih podjetja prenesejo na združenje (na primer skupni nakup surovin, skupni izvoz ali skupni transport blaga in pod.), nato, ali bo združenje ustanovljeno za določeno ali nedoločeno dobo; če bo združenje ustanovljeno za nedoločeno čas, je treba določiti odpovedni rok za izstop iz združenja tako, da ta rok ne more biti krajši kakor leto dni niti daljši kakor tri leta; s pogodbo je treba prav tako določiti tudi sredstva, ki jih bodo podjetja vložila v združenje, nadalje pravice in dolžnosti podjetij, razmerje med združenimi podjetji in združenjem in medsebojno razmerje med podjetji, organe združenja in njihova pooblastila ter sankcije za neizpolnitev pogodbenih obveznosti in sklepov organov združenja.

Pogodba lahko vsebuje tudi druge določbe, o katerih mislijo ustanovitelji, da jih je treba določiti s pogodbo, biti pa morajo v skladu s predpisi.

Ko je skupni osnutek pogodbe pripravljen, se predloži delavskim svetom podjetij, ki se želijo združiti, zaradi sprejema

Predložitev pogodbe in njena potrditev

Druga faza v postopku ustanavljanja združenja obsega predložitev pogodbe v potrditev pristojnemu državnemu organu in potrditev pogodbe.

Hkrati s pogodbo morajo biti za vsako podjetje predložena mnenja pristojnih svetov občinskega ljudskega odbora, na katerega področju je podjetje (to je svetov, pristojnih za gospodarske veje, ki jim pripadajo posli, za katerih opravljanje se združenje ustanavlja). Za vsako podjetje se hkrati s pogodbo predloži tudi overjen izvleček iz zapisnika seje delavskega sveta, ki vsebuje sklep delavskega sveta o sklenitvi pogodbe o ustanovitvi združenja in pooblastitvi direktorja, da sklene (podpiše) pogodbo.

Pogodba o ustanovitvi združenja po podjetjih s področja istega okraja se predloži v potrditev svetu, ki je pristojen za zadeve blagovnega prometa okrajnega ljudskega odbora. Če ustanavljajo združenje podjetja s področja več okrajev iz iste ljudske republike, potrdi pogodbo republiški organ uprave, ki je pristojen za zadeve blagovnega prometa. Pogodbo o ustanovitvi združenja po podjetjih s področja dveh ali več ljudskih republik potrdi zvezni državni sekretariat za zadeve blagovnega prometa. Preden potrdi pogodbo, je organ, ki je za to pristojen, dolžan poskrbeti za mnenje organa uprave, pristojnega za upravne zadeve s področja gospodarstva, ki mu pripadajo zadeve, za katerih opravljanje se združenje ustanavlja. Na primer, če se združenje ustanavlja zaradi skupne proizvodnje nekega industrijskega blaga, tedaj je potrebno mnenje organa uprave, ki je pristojen za industrijske zadeve. Če se združenje ustanavlja izključno za opravljanje poslov notranjega blagovnega prometa, tedaj tako mnenje ni potrebno, ker je v takem primeru organ, ki da mnenje, hkrati tudi organ, ki je pristojen za potrditev pogodbe.

Preden potrdi pogodbo, mora pristojni organ po službeni dolžnosti zahtevati tudi mnenje zbornice za gospodarska področja, ki jim pripadajo dejavnosti, za katerih opravljanje se združenje ustanavlja. Zaradi pospešenja postopka lahko ta mnenja zberejo tudi sami ustanovitelji in jih priložijo k pogodbi, ki jo predložijo v potrditev.

Organ, ki je pristojen za potrditev pogodbe, je dolžan potrditi pogodbo, če so izpolnjeni vsi predpisani pogoji, odklonil pa bo potrditev v primeru, če so smotri združenja v nasprotju z načeli enotnega gospodarskega področja, planskega usmerjanja gospodarstva in gospodarskega sistema. Potrditev je mogoče odreči tudi tedaj, če vsebuje pogodba določbe, s katerimi se delavski sveti in upravni odbori podjetij, ki se združujejo, odrečejo osnov-

odločitve o sklenitvi pogodbe in sprejema besedila osnutka pogodbe. V razliko od drugih odlokov (sklepov) delavskih svetov, ki se sprejemajo s preprosto večino glasov navzočih članov delavskega sveta, se morajo sklepi delavskih svetov o sklenitvi pogodbe o ustanovitvi poslovnega združenja sprejeti s kvalificirano večino. Sklep je polnoveljavnen le, če je zanj glasovalo najmanj dve tretjini članov delavskega sveta.

V svojem sklepu mora delavski svet pooblastiti direktorja, da lahko v imenu podjetja formalno sklene ali podpiše pogodbo.

nim pravicam delavskega samoupravljanja ali pa prenašajo na združenje taka pooblastila, zaradi katerih bi združena podjetja v pravnem prometu izgubila poslovno sposobnost in lastnost samostojne gospodarske organizacije. Če se potrditev pogodbe odkloni, je mogoče vložiti pritožbo neposredno na organ uprave za zadeve blagovnega prometa višje stopnje.

Vpis v register gospodarskih organizacij

Tretja faza obsega vpis združenja v register gospodarskih organizacij pri okrožnem gospodarskem sodišču, na katerega področju je sedež združenja. Vpis se opravi na temelju prijave, kateri je treba obvezno priložiti potrjeno pogodbo o ustanovitvi združenja. Razen drugih predpisanih podatkov se v register vpiše tudi ime (firma) vsakega člana združenja in njegov sedež.

Z vpisom v register pridobi združenje lastnost pravne osebe in se lahko loti konstituiranja in začne poslovati.

Pri zunanjetrgovinskih podjetjih, ki se bodo ukvarjala tudi z zunanjetrgovinskim poslovanjem, je še četrta faza, ki obsega vpis v zunanjetrgovinski register gospodarskih organizacij. V ta register mora biti poslovno združenje vpisano, če se ustanavlja izključno zaradi opravljanja določenih zunanjetrgovinskih zadev (izvoz, uvoz blaga, mednarodna špedicija, mednarodni transport blaga, opravljanje investicijskih del v inozemstvu, turistični posli z inozemstvom in pod.) ali če se ustanavlja s smotrom, da razen določenih gospodarskih dejavnosti v državi opravlja tudi posamezne zunanjetrgovinske posle. V tem primeru mora po potrditvi pogodbe o ustanovitvi združenja in njegovemu vpisu v register gospodarskih organizacij pri pristojnem okrožnem gospodarskem sodišču predložiti komiteju za zunanjo trgovino prijavo za vpis v zunanjetrgovinski register. Tej prijavi je treba predložiti tudi vse potrebne dokumente o izpolnjevanju posebnih pogojev za opravljanje določenih zunanjetrgovinskih poslov, ki so določeni z uredbo o zunanjetrgovinskem poslovanju (zagotovitev tehnične opreme in naprav za opravljanje določenih zunanjetrgovinskih poslov, zagotovitev specializiranega strokovnega vodilnega kadra itd.). K prijavi je treba priložiti tudi pogodbo o ustanovitvi poslovnega združenja kakor tudi odločbo okrožnega gospodarskega sodišča o izvršenem vpisu v register gospodarskih organizacij. Tako združenje ne more začeti opravljanja zunanjetrgovinske posle, ki so določeni s pogodbo, dokler komitej za zunanjo trgovino ne izda odločbe o vpisu združenja v zunanjetrgovinski register.